

Debrecen 1901

247

01

M. N. H. U. S. K. I. R. V. T. A. R. A.
Hírlap-nyv. és
Helyettesítő

XXXIII. évfolyam.

190. szám

Kedd, 1901 október 1

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidékre küldve:	
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 12 kor. — fill.	Fél évre . . . 5	Fél évre . . . 6
Negyed évre . . . 2	Negyed évre . . . 2	Egy hónapra . . . 1	Egy hónapra . . . 1
Egy hónapra . . . 1	Egy hónapra . . . 1	Egyes szám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Felelős szerkesztő: **II. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hasasos peit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szö 4 fillér.

Polgártársaim! Magyarok!

Irta: **Ijabb Móricz Pál.**

A bizonyosság tételnek a napja elérkezett. Holnap október második napjára virradunk fel.

Polgártársaim! Magyarok! Bizonyosságot kell tennetek, hogy a haza hívó szavát megértettétek, hogy az egyesek önző érdekét megtudjátok különböztetni a nemzet létérdekétől, a nemzet kívánalmaitól. És hogy titeket abrakkal, sóval, kolompszóval, pulikutya ugatásával nem hajthatnak fel a szavazó urnához, mint a birkákat szokták.

Ánde követitek szabad meggyőződésből a zászlót, a melyre a függetlenség, testvériség és egyenlőség örök igazságai vannak lángbetűkkel felírva.

Polgártársaim! Magyarok! Legyetek tehát valójában magyarok. Vértézétek fel legnemesebb meggyőződéséteket, hogy a haszonnal való kecsgejtés, a csábítás, a fenyegetés pattanjon le a ti szent meggyőződésétektől. A kísértők pedig szégyenülve sompolyogjanak vissza sötét zugolyaikba, hol becsület gyilkos, nemzetrontó, a szolgaságot tovább plántáló orvterveket koholtak és kobolnak a magyarság megrontására.

Hisz a legnagyobb sülyedés az, valóságos öngyilkolás, midőn az önző hatalom lakáit a félrevezetett nép szavazatával emelik ki népképviselővé.

Az ilyenek csak csufolják a népképviselői állást. Bankot, üzleti érdekek t, szövetséges oszlályt, haszonhajtó vállalkozást, hatalmi czélok fel-tét en kiszolgálását képviselik az ilyenek, a koncz lovagjai, de titeket magyar népem soha! Hisz előbbvaló előttük a gyülevész osztrák kívánsága, haszna, melyből a magok alacsony haszna is származik, mint a pusztuló nemzet haszna, kívánsága, továbbvaló élete.

A Kossuth párt a magyarság boldogulását keresi, a magyarság gyarapodására törekszik, a magyarság független fentartása a vérrel szentelt földön — legnemesebb célja; hogy az áldott föld kincseiből arányosan, testvériesen részesüljön minden igaz magyar!

Polgártársaim! Magyarok! Legyetek tehát igaz, de legyetek okos magyarok is és a hatalmáért, a kapzsi haszonért rettegő kormánypárti csatlósoktól ne engedjétek magatokat befonatni. Jusson eszetekbe a bibliai példázat a ravasz, kétszínű, kapzsi Já-kóbról és a szőrösmellű erős Ézsau-

ról, aki kétszínű testvérének egy tál lencséért eladta a jussát.

Polgártársaim! Magyarok! Ekként megkisértetek titeket is a tál lencsé-vel, de ti legyetek igazok és okosak és dobjátok a tál lencsét a kísértő Jákókok orcájába; mert a nemzet függetlenségét, boldogulását, munkája verejtéktől harmatos gyümölcseit kívánják e kísértők a tál lencséért cse-rebe.

Polgártársaim! Magyarok! Október második napján, az országos képviselő választás napján ne bujkáljatok tehát el, ne szédüljétek meg tehát a tál lencsétől, de tömörüljétek a Kossuth zászlónk alá, adjátok le szavazataitokat a magyar nép igazi képviselőire, a Kossuth párt képviselő-jelöltjeire és lelketek megnyugszik, arcotokat ragyogó fényesre deríti ki a nemes öntudat, a hazafias becsületérzés, hogy imhol ti kötelességeket magyar emberhez illőleg teljesítettétek, szavatokkal diadalra segítettétek ama magyar pártot, mely a magyarságért küzd, mely lankadatlanul építgeti az alapját a független Magyarország erős várának!

Polgártársaim! Magyarok! Holnap virrad reánk október második napja. — Még a beteg is keljen fel betegágyából, mutassátok meg, hogy igaz magyarok

Feltámadás.

Husvét jön újra . . . A feltámadásnak Nagy ünnepe vig kürtök harsognak, Feltámadás, magyar nemzet, neked? Haromszáz éve tart Nagypénteked! Arcul pókenek és keresztre vontak, Nádszalad ad egy, kiralyi botodnak, Koczkát vet véres rongyaidra más! . . . Vár-e reád, hazám, feltámadás?

De hát nem ér veget silány nyugalmad, Helyet nem adsz kebledben a haragnak, Bar diadallal, hatalomban lassad A poroszlókat, kik sírodon asznak, Kik nagy hire véredtől büzhödött, Kezők rajtad mézsárszéket ütött, És dicsőségök neked pusztulás? . . . Vár-e reád, hazám, feltámadás?

Ha győztél armány, erőszak felett: Bekere nyujtád átütött kezed. Átadtad legyvered békejeiél, Hogy kintatásod kezdődjék elül, Hát Isten vagy te, vag könnyelmű gyermek, Hogy megbocsáss nekik, kik ödökölnek? Ha barátod lesz Judás, Kaifás, Vár-e reád, hazám feltámadás?

Minden rögn hofivér, milliárd Vértő ajakkal bosszuért kiált. Martinovics, ki elvérzett Budán, Bécs-Ujhelyen Zrínyi és Frangepán, Száz es száz vértanu Eperjesen, Tizenhárom Aradnál, véresen, Int, hogy tiéd az elhatározás: Vár-e reád, hazám, feltámadás?

Es széles e föld minden zugában Porlik hazátlan bajuokod magában, S a Márvány-tenger partjai alól S a szép Olaszföldről tanítva szól: Lett vón' nemes dacz mindenik fiába', E hon ma is magas vón', mint a pálma Kit így megtörve megvesz árulás! . . . Vár-e reád, hazám, feltámadás!

. . . Vár még reád! még katonáid óvják Függetlenséged fölkezt lobogóját! A csapat nem fogy és nem ingadoz, Ide magyar, hazád bajnokihoz! Se élsz, se halsz most, szedd össze magad, Bátran emeld fel kardod és szavad, Egy légyen a tett s elhatározás, Ugy vár reád, hazám, feltámadás!

Bartók Lajos.

A kortesvilágból.

A vén Márkuszt tehát nem a költő fantáziája. Létezik. Előállott a tudós Zalai Márkuszt tanár Hitet teve a második kerületbeli kormánypárti jelölt mellett. A polgári ére-nyek és munkásság mintaképéül állította a civilizás elé.

Ha jól emlékezem: a költeménybeli vén Márkuszt elnyelik a habok. A tudós Zalai Márkuszt hittevésén és zajos bombardozásán pedig csöndes részvétellel térnek napirendre az emberek és mi még fájdalmasabb és gonoszabb (reájok), a második kerületbeli választó polgárság is.

A tudós Zalai Márkuszt, ugy látszik, elaludta az utóbbi évtizedeket, mert ezen kortes Ripp Van Winkle legjobb ösmerése szerint Bakonyi Samu egészen új ember, egészen üres papir, melyre csak ezután fog-nak jegyezni és néhány szép hangzásu beszéd mé. korántsem oly erdem, hogy azt a nagybizalmat előlegezzük, melyet a törvényhozásban való képviseltetésünk által reá pa-zarolunk.

Ha a tudós Zalai Márkuszt ur meghall-gatta volna az általa dicsőítet mintaképnek,

locomobil- és cséplőgépgyára. Képviselet és bizományi raktár: Mattyasovszky Andor ezalött Bauer és Társa cégégnél

vagytok, hogy a haza legszentebb elöt-
tetek, gyertek barátaim az urnához.
Adjátok szavazatokat büszkén, emelt
fővel a magyar nép igazi képviselőire,
a Kossuth párt jelöltjeire; mert pol-
gártársaim! Magyarok! Czudar, ala-
acsony lelkű gyásmagyar az, aki ezen
a napon otthon marad, aki ezen ana-
pon a független Kossuth zászlóra le nem
szavaz, hanem engedi, hogy az osztrák
szolgái a tál lencséért továbbra is
elköttyavetyéljék a magyarság ősi jus-
sát, szabadságát!

Polgártársaim! Magyarok! Gyáva,
áruló az, aki táborunkból elbuvik a csata
napján és nem követi a felesküdtött zász-
lót, a szent Kossuth zászlót, a melynek
követjelöltjei éljenek; mert Thaly Kál-
mán vezérlete alatt méltó képviselői ők
Debreczen hű magyar népének!

Kormánypartii akna munka.

Irta: dr. Király Péter.

Vasárnap délután szocialista nagygyűlés
volt Debreczenben a városháza udvarán. A
szocialisták képviselőket jelöltek itt mind-
három választókerületben.

A szocialisták programbeszédei mint
szűzbeszédek hangzottak el a városház ud-
varán az ősfalak között... Elvök, eszmé-
nyök, irányuk, törekvésük, akaratuk a szo-
cialisták két kategóriába csoportosítha-
tók. Az egyik kategóriába olyanok tartoznak,
a melyek megvalósításához ők sem értenek,
mi sem értünk — senki sem ért, éppen azért
annak komolyságában és józanságában ők
sem hisznek, mi sem hiszünk, más sem hisz.
Evvél tehát, bővebben foglalkoznunk nem
érdemes.

a tulajdon jelöltjének a programbeszédét,
akkor legalább innét megtudta volna, hogy
Bakonyi Samu nem egészen olyan üres pa-
pir, nem egészen olyan új ember, nem egye-
dül néhány szép hangzása beszéddel szerezte
érdemeit, hanem a tettek mezején is oly si-
kereket aratott, mely sikerekre a Zalai Már-
kusz ur jelöltje is előismeréssel, büszkén hi-
vatkozott, hogy ugyanis büszke reá, hogy
egyszer-mászor Bakonyi Samuval egyuton
haladhatott és segítségével közecselokat való-
síthatott meg.

Némely emberre csakugyan haszno-
sabb, üdvösebb is volna, ha üres papirhoz
hasonlíthatnánk az életét, amde... haj!
Róka nagy ebetnám, lyukba bebujta magát,
dombos az oldala lett neki, nem lehet ám
gyere ki... Találón szerkesztette meg
sok nagyságra ezt a verset a tót diák.

Kevésre becsülheti a tudós Zalai Már-
kusz tanár ur a tulajdon szakminiszterét,
Vlassics Gyula urat is. Tudvalevőleg a mi
nizster ur jelentette ki az országház színe
előtt:

— Nálam nincs protekció! Nem ös-
merek protekciót...

A tudós Zalai Márkusz tanár szerint
pedig csak a protekciós emberek érnek va-
lamit, ezek az igazi nemes emberek; más-
ként aligha irkált volna össze olyasmit a
jelöltjéről, hogy míg Bakonyiért az ország
sorsát mozgató kormány füle-botját sem
mozdítja, addig a saját jelöltért legyezöként

De annál jellemzőbbek és tiszteletre-
méltóbbak azon elemei a szocialis eszmék-
nek és elvöknek, amelyek emberiek, józanok,
gyakorlatiak és tisztességesek. Ezek egy kü-
lön kategóriába tartoznak és szóról-szóra
igazak — nemeselek, magasztosak... Ezek
a megvalósítható eszmék pedig mind egytől-
egyig benne vannak a függetlenségi 48-as
Kossuth-párt programjában. E tekintetben
tehát a függetlenségi és szocialdemokrata
törekvések teljesen azonosok.

Nagy meggondolatlaanságra s a tisz-
tesség tudására és józanésznek elszomorító
hiányosságára vall tehát a szocialisták je-
löltjeinek azon kifakadása, melylyel Kossuth
Ferencz, Thaly Kálmán személyét és a füg-
getlenségi pártnak minden tiszteletreméltó
oszlopos tagját illették.

Vajjon miért kellett mindennek éppen
ez alkalommal így történni? mert a kor-
mánypart — különösen a II. választókerület
kormánypartii vezetősége így akarta ezt.
Nekünk szól ez a lecke II-ik kerület füg-
getlenségi 48-as polgárai. Tömör sorainkon
ezáltal kíván részt útni nemes ellenfelünk —
a „Márk Endre“-féle part. A hivatalos kor-
teskedésnek egy genialis aknamunkája ez. A
rendőri hivatalos bölcsesség holmi Bogdán
Soma-féle hibbant elméjű rajongókat ki til-
tott a város területéről akkor, amikor nem
volt reá semmi oka, kizsupoltatta, innen
azért, hogy némely tisztviselő tyukszemén
serelemet ne ejthessen a pestisnél veszedel-
mesebbnek híresztelt szocializmus...; de
ime most azt a Debreczen város területéről
kilitott és még na is ezen kilitás hatálya
alatt álló hibbant elméjű szájhósti, akinek nincs
sem polgári, sem politikai joga itt, bebo-
csátja a város területére azért, hogy Deb-
reczen II. kerületének legyen szocial de-
mokrata képviselőjelöltje, meggyengítésére a
függetlenségi pártnak, melylyel szemben a
főispáni protekciós husosfazekas mungóhad
egyáltalában gyenge.

A szocializmus legfőbb postulatuma
abban áll, hogy az emberi jorok a munkás
osztálytól meg ne vonassanak s az ő em-

is kész lebegtetni a kormány a fülét; mert
a saját jelöltjének az összeköttetései úgy a
városban, mint a miniszteriumban a legelő-
kelőbbek, a legintimesebbek?

Ej, ej öreg ur, nem jó lesz nagyon
eldicselkedni ezekkel az összeköttetésekkel...
Nem mi haragszunk meg érte, de a jelölt
ur fog megharagudni... Hej, mert a ga-
vallér ember nem szokott benső összekötte-
téseivel és viszonyaival a piacon eldicselkedni.

Meglehető adag jámborságot és malom-
alatti politikát is rejteget a véka alatt a tudós
Zalai Márkusz tanár ur mert másként ilyes-
mivel aligha hozakodott volna elő hogy „vajjon
kinek tett a kormány inkább szívességet,
pártfeleinek vagy ellenfeleinek?“

Édes öreg ur! Ezt az elvi kijelentését
Önnek Széll Kálmán semmiesetre sem fogja
koronás-arany érdemkeresztel honorálni. Ő
ugyanis a törvény, jog és igazságot hirdeti,
nem pedig a sógorsági komasági zsebrák-
politikát, mely a Tiszák, Bánffyak alatt vi-
rágzott és mely tényleg nem az igazságot
ítélte, hanem miként ön is írja a „pártfeleit“
jutalmazta apróbb és nagyobb szívességek-
kel.

Kedves öreg ur! Programmezikkének
van még más koronázott baklővése is. Alig-
ha köszöni meg a jelöltje... Már hogy is
lehet meggondolva ilyesmit kipletykálni, hogy
kedves öreg uramék azért választanak kö-
vetet, hogy az a tisztelt ur „néha néha ma-

beri méltóságok époly tiszteletreméltó le-
gyen, mint bármely más társadalmi osztályé.
Ezt a mi függetlenségi pártunk is éppen úgy
követeli. A kormánypart pedig a munkáso-
kat a szocialistákat nemcsak hogy ember-
nek nem hajlandó tekinteni — hanem ezen
eljárásával, amelyet ezuttal tanusított — azt
mutatta be itt Debreczenben, hogy a szo-
cialistákat, t. i. a munkának becsületes
embereit, még az oktalan állatoknál is alább-
való charlatánoknak tekinti — akiket azon
célra, hogy a maga kormánypartii emberte-
len taktikájának érvényt szerezzen — vak
eszközzel használ fel a függetlenségi és 48-as
pártnak, a nép és munkásosztály ezen őszinte
igaz pártjának és barátjának megrontására.

Már pedig ha a szocialisták és mun-
kások a függetlenségi pártnak ártalmára len-
nének: ezáltal ők saját testükön, lelkükön
és üdvösségükön ütnének vérző sebet.

Ha van a munkásokban, a szocialis-
táknak józan belátás (a mi pedig bizonyára
van), akkor tisztában vannak azzal, hogy a
kormánypart az ő vezető férfiak megméte-
lyezése után ők velök — a néppel — rut
üzérkedést folytat mostan; ez az eljárás
egyébre méltó nem lehet, mint megvetésre.

A kik pedig a függetlenségi pártuk
hívei — mert hiszen a ki helyesen gondol-
kozik és érez, az mind zászlónk alá sora-
kozik, — azok a józanon és becsületesen
gondolkodó polgárok sohasem voltak és so-
hasem lehetnek annyira korlátoztak sem szel-
lemileg, sem erkölcsileg, hogy be ne látná-
nak az effajta kormánypartii rut üzérkedés-
nek a kulissza titkaiba.

Azt is mindnyájan tudjuk, hogy a leg-
szemesebb elvetemültségeket azon
hirhedt osztrák eiv szerint szokták elkö-
vetni: „Divide et impera!“

En hiszem és vallom, hogy józanon
gondolkodó függ polgár egyetlenegy sem akad
Debreczenben, a ki felülne ennek a kor-
mánypartii mesterfogásnak.

De azért mégis vigyázzunk és imá-
dozzunk, mert az ördögök és gonosz szel-
lemek kísértének.

gánosok ügyeit is előmozdítsa... Épp ezt
állítottuk mi mindig, de a túl oldalról kö-
vetkezatosan tagadták, hogy a has és nem
a haza, a magá érdek és nem a közérdek
irányítja a tisztelt ellentábor és most ön
kedves tudós tanár nyíltan tesz erről vallo-
mást és hitet; köszönettel adozom ezen
őszinte beösméréséért. Jelöltje pedig el-
mondhatja: oltalmaz meg uram engem az
én barátaimtól!

És még a kedves öreg ur predikál mi-
nekünk „politikai éretlenségről“. Igaza van
a kedves öreg urnak, nem szavak, de tet-
tek beszélnek. Ön „megselekedte“ a je-
löltje dolgot. Elvtársaim nevében üdvözlöm!

Levelének a zsidókról írott része nem
kevésbé épületes; midőn a kormányt leg-
jámborabb emberhez, a zsidókat pedig czuk-
ron hizlatt l ő hoz hasonlítja. És felteszi a
kérdést, hogyan eshetik a legjámborabb em-
bernek, ha az a lő rugja meg, a kinek ő
czukrot tett a szájába?... De hát vajon
a zsidóságnak hogy eshetik, hogy minduntá-
lan lóhoz hasonlítják és lónak tekintik őket,
a kiket czukorral vagy ostoresapással haj-
thatnak önköz az urna elé?... Igen helyes
lett volna lóvakaróval megfésülni az ilyen
aranygondolatokat.

Szabad Hajdu.

Ö szabadelvű.

(Az Uj Század-ból.)

Tiszteltem a világnézetét annak az embernek, a ki az erdőszélen elébem ugrik és pisztolyt szegez a mellemnek.

Ez az ur nem mondja nekem, hogy: kérem én a Chewra-Kadischa pénzbeszedője vagyok, sem azt, hogy ő safe deposit, kinél biztos érizet alatt lesznek emléktárgyaim. Hanem azt mondja becsületes nyílt őszinteséggel: pénzt vagy életedet.

Ime, egy karakter. Egy ember, aki tisztában van önmagával és tudja, hogy mit akar. Nem beszél körmondatokban, és nem burkolja be szavainak értelmét homályos ködbe, amelyen keresztül mindent lát, a ki akar és semmit nem lát, aki uem akar.

De utálom a „szabadelvű“ urat, mert az nem tudja, hogy mit akar, és nem mondja, hogy mit akar. Mert az engem korlátolt tökfilkónak tart, aki megelégszem egy félórán keresztül zuhogó általános, tartalmatlan frázissal, amelynek se eleje, se hátulja, se csontja se büre, s azt hiszi, hogy én azt bevettém mint politikai programot. Ha ő ostoba, föltételezi rólam, hogy én is az vagyok, és ha ő gazember, a ki érdekből huz a hatalomhoz, azt hiszi, hogy én is gazember vagyok, a ki adom a meggyőződést és mert magamnak is üzleti érdekem van a szabadelvű párt uralmában, olyan képeket vágok, mint aki rajongó meggyőződésből, a szabadelvű program hatása alatt adom le szavazatom a szabadelvű jelöltre.

Száz meg száz szabadelvű ur mondta el programját a közelmúlt napokban ebben az országban. Itt a mi fülünk hallatára is elmondta néhány és hogy valamennyit sorba ne vegyem: elmondta ezt Radocza János is.

Fővárosszerte röpködnek az iverk, a melyeken az a nagy rébusz ejti kétségbe Budapest lakosságát, hogy kicsoda Radocza János? Hát ime meg van fejtve, megfejtette ő maga; megmondotta, kinyilatkoztatta, hogy ő szabadelvű!

De hát kicsoda az a szabadelvű?

Hallgatom a néppárt jelöltjét. Félóra számra sorolja föl programjának pontozatait: akarom, akarom, akarom!

Hallgatom a szociáldemokrata jelöltet. Mint a zuhatag, úgy dől ki belőle a legtartható változatosságban a követelem, követelem, követelem!

Hallgatom a szabadelvű urat, az nem akar, nem óhajt, nem követel semmit. Az élni akar és uralkodni. Minden programja annyiból áll, hogy a mit a többi párt akar, követel, és óhajt, azt ő nem akarja. A bölcs mérsékletet hírdeti, az óvatosságot és az arany középutat, amelyen azonban senkinek sem terem arany, csupán őneki.

Hogy ő szabadelvű! Szabadelvű, mert nem akarja a választói jog kiterjesztését. Szabadelvű, mert nem követeli az igazságos adórendszert. Szabadelvű, mert nem óhajtja a néphadsereget, Magyarország önállóságát, a hitbizományok eltörlését, az ingyenes nép oktatást és minden egyebet, amely nélkül, hogy Magyarország ne p e szabad és boldog nem lehet, azt a körülöttünk élő és boldoguló nemzetek történelme bizonyítja.

Kiassa a halottakat a földalól és a sírjából elő ránezigált egyházpolitikával és a recepczióval járja a diadalmi tánczot. Harmincz év óta ezenkívül még egy szabadelvű intézkedést sem képes felmutatni. Ezt hordozza tehát körül az országban és evel akarja kitörülni a választók százezeinek a szemét.

Meddig akarják még kamatoztatni azt a tökélet, melyet két-három szabadelvű államférfiu helyezett el a politikai alkotások bank

házában? Meddig akarnak még élni abból a negatív dologból, hogy nem elleneztek a keresztül vitelét annak a törvénynek, amely a legelembb emberi jogokat biztosítja néhány százezer zsidónak? Demokrata törvényeket, a népállam kiegészítését a feudalizmus utolsó csirájának kiirtását követeljük és sózzák be maguknak az egész egyházpolitikát.

Év izedeken keresztül minden esztendőben fölállt a képviselőházban Irányi Dániel és előterjesztette azt a törvényjavaslatot, amelyet Wekerle Sándor megvalósított Évtizedeken keresztül minden esztendőben leszavazták Irányi Dánielt a szabadelvű férfiak, de mikor a kormány terjesztette elő a javaslatot, akkor lelkesedtek érte. Lelkesedtek volna az ellenkezőjéért is, a pogány égetésért is, és mindenért és mindennek az ellenkezőjéért, hogy ha a kormány terjeszti azt elő.

Az egész világon megdöglött ez a szabadelvűség, mert mindenütt elvesztette a tartalmát. Semmi sem maradt meg belőle, mint egy óriási hazugság, egy gaz szemfényvesztés, amely az ajtatos frázisokkal töröli ki a polgárok szemét. Csak nálunk uralkodik még most is, mert mi száz esztendőnyiro kullogunk mindég a világ történelem után. De már nyiladoznak a mi szemink is és amint nyílik kijebb és kijebb, úgy döglök meg lassu halállal az arczatlan hazug szabadelvűség.

Kadosa Marcell.

A választó polgárok figyelmébe.

(Közérdekű tudnivalók a választás napján.)

Holnap elérkezik a nap, mikor a polgárok legszentebb jogait gyakorolhatják. A választási küzdelem minden részen erősen igérkezik. A választó közönség tájékozásául közöljük az alábbi tudnivalókat:

(II. kerületi választók figyelmébe.)

Dr. Kemény Mór, a második választókerület választási elnöke a szavazó polgárok tájékoztatására a következő figyelmeztetést teszi közzé:

Az országgyűlési képviselők választásáról rendelkező 1899. XV. t. sz. 154. §-a alapjául ezennel közhírré teszem, miszerint a Piacz—Hatvan-utczai II. kerületi választókerületben a f. évi október 2-án megejtendő képviselőválasztás alkalmára a rend fentarása érdekében a következő intézkedéseket tettem:

1.) A szabadelvűpárt jelöltjére szavazni kívánó választók a városházának Piacz-utczai főkapuján a fölépcsőjén mennek az emeletre, a Piacz-utczai városrészhez tartozók a nagytanácsteremben, a Hatvan-utczaiak a kistanácsteremben leszavaznak és ugyanazon uton, a melyen jöttek, távoznak.

2.) A függetlenségi párt jelöltjére szavazni kívánó választók a városházának Kossuth-utcza kapuján és ugyanott levő mellék lépcsőn mennek fel, itt a Piacz-utczai választók jobbra térve, a hátulsó Rózsa-utcza felőli folyosón át mennek a könyvtári szobába és onnan a nagytanácsterembe, míg a Hatvan-utczaiak a volt anyakönyvi hivatali helyiségeken át jutnak a kistanácsterembe.

A kik egy esetleges 3-dik jelöltre kívánának szavazni bármelyik utat használhatják.

Azon választók, kik leszavaztak, kötelesek a városházáról azonnal eltávozni.

Debreczenben, 1901. évi szeptember hó 30-án.

Dr. Kemény Móricz

II-ik ker. választási elnök

Pártunk bizalmi férfiai a fenti értesítés 2-ik pontjának a piacz utczai választókra vonatkozó részét t. i. hogy az egész városháza folyosóját körül kerüljék, sérelmesnek találták s még tegnap este az elnökkel megállapodtak abban, s elhatározták, hogy a piacz u. függetlenségi választó polgárok a Kossuth u. kapun mennek be, keresztül mennek az udvaron s a Kossuth utcza kapuval szemben levő lépcsőn a folyosóra érve, a közeli könyvtárszobán át mennek a nagytanácsterembe szavazni és ugyanezen az uton távoznak el a szavazás után.

*

(A III-ik kerületi választó polgárok figyelmébe.)

Dr. Tüdös választási elnök a választásra vonatkozólag közérdekű hirdetményt küldött be lapunkhoz. Az alább közölt hirdetményre felhívjuk a 3-dik választókerület választó polgárainak a figyelmét. Az 1899. évi XV. t. sz. 154. §. alapján közhírré teszem, hogy Debreczen szab. királyi város 3-ik választókerületében a választási helységben és a körül fentartandó rend érdekében a következő intézkedéseket tettem, amelyek úgy a választó polgárok valamint a közigazgatási közegek és a közönség által figyelembe tartandók és követendők. Hajdu megye székházánál a kapu bejáró deszkafallal közepén két részre osztatik. A befele haladva balfelől eső részen lesz a bejáró, jobb felől a kijáró, a kapu alatt sem a bejáró, sem a kijáró részen megállani a kirendelt rendőri közegeken kívül senkinek sem szabad. A főbejáróknál kifele jönni s a főkijáróknál befele menni senkinek sem szabad. A varga-utczai választó polgárok a bejáró közepén levő fölépcsőn mennek fel az emeletre szavazni s a hátulsó lépcsőn jönnek le az udvarra. A Kossuth-utczai választópolgárok a szavazási helyiségnek a kapubejáróval szemben levő ajtaján mennek be szavazni és a bal felé eső ajtón jönnek ki. Azon választó polgárok, kik leszavaztak, kötelesek a megyeház udvaráról eltávozni. Debreczen, 1901. szeptember 28-án, dr. Tüdös János választási elnök.

*

A III-ik kerület függetlenségi párti választó polgárai felkéretnek, hogy holnap reggel 8 órakor jelenjenek meg a timártársulat helyiségében, hogy onnan minnél impozánsabb csoportban vonulhassanak a szavazáshoz.

*

Az I. ker. választók a ker. a k a d é m i a épületében szavaznak.

A II. kerületi függetlenségi választók ezúton kéretnek fel, hogy holnap reggel 8 órára a Dréher sörcsarnok helyiségében jelenjenek meg.

Polgártársak!

Az országgyűlési képviselő választásoktól alig választ el már egy néhány óra.

Holnap, — szerdán megnyílnak az alkotmányos sorompók országszerte minden választó polgár előtt, hogy legszentebb jogát gyakorolhassa.

Rendes körülmények között 5 esztendőben csak egyszer élhet e joggal, melyet, ha a hatalom tiszteletben tart, úgy érvényesítheti, a mint szive, lelke, igaz meggyőződése jónak látja.

Ugy mondják, hogy a **jog, törvény és igazság** korszakát éljük s ha ez **igaz**, úgy bátran léphetünk ki a küzdőterre, mert nem kell félnünk attól, hogy mint hivatalnokok üldözésnek, mellőzésnek leszünk kitéve, ha meggyőződésünk kerek hallgatva a függetlenségipárt jelöltjeire adjuk szavazatainkat.

Allamtól, várostól munkát most már úgy is nyerhetünk, ha nem adjuk el elveinket s arra a jelöltre szavazunk, a ki hitünk szerint jobban szolgálja a haza ügyét.

Polgártársak!

A ki úgy gondolkozik, hogy

önálló vámterület nélkül nem fejlődhetik a **mezőgazdaság, ipar és kereskedelem**;

a ki azt hiszi, hogy

nemzeti hadsereg nélkül a honvédség biztosítva nincs;

a ki azt véli, hogy

önálló külképviselet nélkül a magyar érdekek a nagyvilágban megóva nincsenek;

a ki azt kívánja, hogy

Budapesten magyar udvartartás legyen az csatlakozzék hozzánk s adja szavazatát a mi jelöltjeinkre:

**Dr. Thaly Kálmánra,
Dr. Bakonyi Samura és
Dr. Varga Lajosra.**

A debreczeni függetlenségi és 48-as párt nem küzdött soha **személyekért**, hanem mindig azért a szent elvért, hogy **Magyarország legyen független**

A második kerületi függetlenségi és 48-as párt pártirodája Piacz utcán Dréher sörcsarnok külön helyiségben van. Mindenféle felvilágosítás itt nyerhető naponként délután 3 órától este 8 óráig.

NAPI HIREK.

A függetlenségi választók figyelmébe.

Nem győzzük elégszer felhívni a függetlenségi választó polgárok figyelmét okt. 2-ára. A debreczeni képviselőválasztásnak ez a döntő, szavazási napja. Ugyi tézzék tehát házi dolgaikat szabaddá legyen és hogy e napon egyetlen tartson vissza közbejött akadály a választási urnától. Zászlónk győzelméről, régi elvesztett kerületeink visszavívásáról van szó. Nem igazi magyar az, a ki ezen a napon kicsinyes, házi dolgok miatt az urnától elmarad. Ha összetartunk, győzni is fogunk.

Egy jelölés története.

Tisztelt lapársunk, a kormánypárti töredék lapja, hangulatos őszi leírást közöl ezim alatt. Beakarja beszélni a hívek megfogyott táborának, hogy a lapunkban közreadott „egy jelölés története” cikk nem leplezte le hü képét a kormánypárti kulisszák mögött lefolyt selyemzsinóros küzdelemnek, mert az csupán költemény próban. Azt csupán a fantázia szülte. Hát mi a magunk irodalmi termékeit soha sem szoktuk megtagadni, amde megvan az a tulajdonságunk is, hogy páva tollakkal nem hozakodunk elő és még kortes fogásból sem vetemedünk a hazugságra. Azért újlag ki nyilatkoztatjuk, hogy a kormánypárti képviselő jelölés titkairól és történetéről írott cikket a szabadelvű párt egyik oszlopos, dédelgetett tagjától vettük és változatlanul adtuk közre a teljesen hiteles cikket. A választás eredménye befogja bizonyítani, hogy igazat írt. igazat jósolt az „egy jelölés története” cikk írója, a ki beavatott szabadelvű elmével és számítással vonta le a megirt kulissza üzelmek után a kormánypárti jelölt bukását és a függetlenségi jelölt diadalát. Ez az igazság! És ép ez az, a leleplezett valóság az, a mi oly bánatos őszi hangulatokra hangolja a tisztelt ellentábor, melynek bánatos szívű napikronikása immár a „rózsát” is irigylő Bakonyitól. Megbocsátható keserűség az, hogy az ember panaszkodik. Keserű. Hisz a rózsá másnak jut, a kormánypárt pedig kénytelen a tüskével megelégedni. Csöndes részvét kéretik!

Mit követel a Kossuth-párt?

Holnap, amidőn felvirrad a képviselő választások napja, utmutató csilgként szolgálhat az a program, melyet Kossuth Ferencz, országos pártunk vezére, Czegléden proklamált és amely programnak a mi debreczeni független és 48-as Kossuth párti kiváló jelöltjeink dr. Thaly Kálmán, dr. Bakonyi Samu és dr. Varga Lajos is felesküdtök bajnokai. A magyar függetlenségnek igazi „miatyánkja” ez. Azt akarja, azért küzd, hogy a maga földjén igazán gazda, igazán elégedett legyen a magyar.

Követeljük az általános szavazati jogot, a magyarul írni és olvasni tudáshoz kötve egy bizonyos időhatár letelte után. Követeljük a községenkinti titkos szavazást. Kívánjuk az ingyenes és kötelező magyar irányú népnévelést. Kívánjuk a látminimum biztosítását. Kívánjuk az adó reformját. Kívánjuk az igazságszolgáltatás gyorsítását és egyszerűsítését. Kívánjuk a közigazgatás egyszerűsítését és reformját a megyei autonómia tiszteletben tartásával, de úgy hogy a magyar államellenes irányzat hatályosan fékezhető és megtorolható legyen. Kívánjuk a kisgazda és kisiparos védelmét s egyáltalán a magyar föld és a magyar munka védelmét. Rövid, de világos beszédek. Az önálló vámterülettel, önálló hadsereggel, önálló külügyi képviselettel kiegészítve a független magyar királyság alapját képezik.

Októbernek elsején . . .

A katona-nóta szerint: októbernek elsején be kell rukkolni . . . Ma van október elseje. Sok édes anya, sok édes mátká megsiratja ezt a napot. A rekruták pedig hosszú sorokban vonulnak fel a kaszárnyák falai közé. Választó polgárok, mielőtt szavazatokat az urnánál leadnának, jó lesz, ha gondoltok a rekrutákra is, fiaitokra. Hosszu esztendőig rabok maradnak és német parancsszóva ugratják őket, keserítik őket, a kik ma októbernek elsején bevonultak a kaszárnyákba.

A Debreczeni önkéntesek vizsgálja

A debreczeni 39. gy. ezred önkéntesei összesen huszonheten a napokban tették le a tisztívizsgát. A 27 önkéntes közül 21 jelentkezett a tisztívizsgára, de ezek közül is elbukott 8. Sikeresen vizsgáztak le a következő önkéntesek: Benedek Zoltán, Cziffer Emil, Dorsch Hugó, Hajnal Lajos, dr. Juhász Sándor, Lörincz Ignác, Markus Imre, Molnár Jenő, Orosz László, Papp Gusztáv, Stiebert István, Turai Miklós, Ulrich József.

Szüretelnek H. Sámsonban.

A h.-sámsoni elöljáróság értesíti lapunkat, hogy Debreczenben sok olyan szőlőbirtokos van, kinek szőlője H. Sámsonban is van. Épen ezért alább közöljük a szüreti határidőre vonatkozó értesítést az elöljáróságnak: Martinka kertben október hó 9. 10. 11. napján Nagykert, Vénkert, Fábiantkert október 10. én Nyiczky - Budaházi - Medgyes kertekben október 10. Közös kertben október hó 11-én. Nagyhalmi Kulcsár kertben október hó 12-én fognak a szüretet megtartani.

Zalai Márk urnak a Friss Ujságban.*

En azt hittem, hogy tanár ur már rég kiadta összes gondolatait, tekintve azt, hogy nyomtatásban már a selejtese is megjelent. Nos hát csalódtam. Ugy látszik, hogy így szüreti időben mégis csak kisajtolnak valamit még önből, az Ön veszedelmére és nevetőségessé tételére. Kedves tanár ur! Ha még egyszer visszagondol régi hit-sorsosaira, nagyon kérem, tartsa a gondolatait magának s ne czimezze hozzánk. Tetszik talán tudni, hogy mi, zsidók elvagyunk látva tanácscsal s csak nagyon szégyeljük, ha olyan a ki közöttünk nem tudta érvényesíteni magas gondolatait, kintről beszél befelé, a hova pedig az elvek erős ajtaja nem ereszt be a hangot.

Dr. Freund Jenő.

Az új pénzes utalványok.

A kereskedelemügyi miniszter rendelete folytán 1901. évi október hó 1-től kezdve csakis a magyar korona országába szóló postautalványokat lehet a belföldi rózsaszínű úrlapon kiállítani, az Ausztriába, a megszállott tartományokba és általában a külföldre szóló postautalványok a nemzetközi sárga színű úrlapokon állítandók ki. 1901. évi október hó 17-től kezdve az Ausztriába, a megszállott tartományokba és általában a külföldre szóló utalványokra nem elég csupán a rendeltetési helyet ráírni, de mulhatatlanul szükséges feljegyezni azt az országot is, melyben a helység van.

Műkedvelő előadások és a városi tanács.

A városi tanács részéről a műkedvelő előadás rendezőket érdeklő következő értesítést vettük:

A városunkban tartatni szokott műkedvelői előadások alkalmával a műkedvelők részére diszletek és ruhaneműek kölcsönözhetnek a városi színházról, melyek a a gyakori ide-oda vitellel s a használatlaltal igen sokat szenvednek s idő előtt tönkre mennek s a városnak ez által igen sok kár okoztatik. Ebből kifolyólag elhatározva a városi tanács, miszerint jövőben diszletek és ruhaneműek csak a városi színházban tartandó műkedvelői adásokhoz adhatók ki, míg a színházon kívül tartandó előadásokhoz diszleteknek vagy ruhaneműeknek kiadhatása iránt külön kérvénynyel a városi tanácshoz kell folyamodni. Miről az érdekeltek ez uton is értesítettek.

Egy függetlenségi polgár halála.

Megemlékeztünk már a derék debreczeni polgár, polgár Szőke Ferencnek az elhunytáról. Tollhiba folytán 54 évesnek írtuk az elhunyt polgárt, holott 74 küzdelmes évet töltött a földi siralom völgyünkben. — Szőke Ferenc a magyarságnak, Debreczen városának, református egyházának bü és

* Zalai Márk „a második kerület választóinak figyelmébe ajánlva” gondolatait között „Politikai éretlenség” cím alatt. A „politikai éretlenség”-et a a helyszűke miatt nem közölhetjük, noha igen szórakoztató olvasmány. Kérjük olvasóinkat, hogy elégedjenek meg a fentebbi rövid cikkcskével, melyet a „politikai éretlenség”-re vonatkozólag érdemes barátunk, elvtársunk dr. Freund Jenő ur küldött be lapunkhoz.

lelkes, tántoríthatatlan fia volt. Mint népszónok, a Kossuth párt rajongó hive, Kossuth atyánknak és fiának leglelkesebb, önzetlen tisztelője tünt ki a polgártársak sorából és midőn már betegágyban feküdt, ekkor is azt hitte, hogy Kossuth fiának egy levele meggyógyítaná őt. Ámde a választási küzdelmek között elmaradt a levél, de Szőke bátyánk azon édes tudattal hunyta le szemeit, hogy a tulsó világban feltalálja majd Kossuth atyánk táborát. Érdemes honfitársunk elhunytáról és temetéséről bánatos családja gyászlevelet adott ki. A gyászjelentés így hangzik:

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a felejthetetlen jó férjnek, testvérnek, sógorinak és áldott emlékü jó rokonnak néhai polgár SZŐKE FERENCZ az ev. ref. egyház presbitéri tagjának és egyházfinak f. hó 30-án reggeli 7 órakor, életének 74 ik, boldogházasságának 45 ik évében, 8 heti súlyos szenvedés után történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk hült tetemei október hó 2-án délután 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szerint a József kir. herceg-utca 53. számú házunktól a nagytemplomban tartandó gyászima után a Kossuth-utcai temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre rokonainkat bar tainkat és az elhunytak pályatársait szomorodott szívvel meghívjuk. — Debreczen, 1901. szeptember 30 án. Bánatos neje özv. polg. Szőke Ferenczné Horváth Juliánna. Tartott gyermekei: Kálmán és Mariska. Testvérei: Polg. Szőke József nevével Köblös Eszterrel és gyermekeivel. Sógorai: özv. polg. Varga Józsefné, Horváth Eszter gyermekeivel, polg. Ujvári Gábor nevével Horváth Klárával és gyermekeivel, polg. Horváth Mihály nevével Bosketti Irmával és gyermekeivel. Valamint elhunyt testvéreinek gyermekei és rokonok nevében is.

A debreczeni tárgysorsjáték elhalasztása.

A debreczeni gör. kath. templom építése javára engedélyezett tárgysorsjáték húzásának szeptember 29-ére kitűzött határnapját jövő évi február 2-ára halasztották. Sorsjegy még mindig kapható a bizottság debreczeni, Csapó u. 57. számú irodájában.

Buda Simeon.

Ezt az ismeretlen nevet ismeretlen ember viseli, a ki egyszerű földműves Világoson. Hogy mégis a nyilvánosság elé kerül, annak nevezetes oka van. Az ilyen parasztsorban élő emberrel csak akkor szoktak foglalkozni a lapok, ha valami nagy baj éri, ha agyonütik a koreszmában, vagy ha őt agyon valakit. Buda Simeont azonban más esemény emelte ki az ismeretlenségéből. A Magyar Távirati Iroda jelenti ugyanis, hogy a világosi román nemzetiségi választók Buda Simeon földművest kiáltották ki képviselőjelöltnek. Ez az első eset Magyarországon, hogy valakit az eke szarva mellől szólítanak el, hogy résztvegyen az ország sorsának intézésében. Nép-képviselő valahány honatya csak volt és lesz, de a nép igazi képviselője az a parasztagazda lenne, a kit most jelöltek Buda Simeon személyében. Mindenesetre érdekes alakja lenne a Háznak, ha a sok divatos kabát mellett a zsiros ködmön, a sok lakkezipő mellett a bagaria csizma.

Helyroigazítás.

Egyik helybeli festő Back Jakab bentjárt szerkesztőségünkben és annak kijelentésére kért fel, hogy a főmérnök nem ígért neki városi munkát, ha a kormánypart jelöltjére szavaz, hogy nem presszionálta, kire szavazzon. Nagyon szép!

Mozgó fényképek az orvostudományban

A modern orvostudomány egyre szaporítja segítőeszközeit. A tudomány újabb felfedezéseinek nagy részét a maga nemes hivatásának szolgálatában is értékesíti, sőt segítőtársául hívja a művészetet is. Németországban van egy szanatórium, a hol az ideglajos, buskomor betegeket zenével gyógyítják, most meg a mozgófényképek vonulnak be az orvostudományba. — A kinematográfus ilyen természetű használatának eszméje már 1897 ben fölmerült és főként az angol orvosok azóta állandóan foglalkoztak a kérdéssel. A pálmát azonban egy párisi kollégájuk, Doyen tanár, a híres sebész vitte el előlük. A professzor, a hányszor valami nagy, vagy ritkábban előforduló operációt végzett, ezekről a műtétekről mozgófényképeket készített. Ezek a mozgófényképek tudományos szempontból roppant értékesek, az orvosnak valóságos tudományos könyv valamennyi, a miből a szemléltető oktatás hatásos módszere szerint tanulmányozhat, mert egy sebész munkásságának lesz tanúja. Természetesen ilyen mozgófényképet csak tökéletesen sikerült operációról érdemes fölvetetni. Nemcsak a képnek kell tehát sikerülni, hanem a műtétnek is. Barátságos, mosolygó arcot azonban ennél a fotografálásnál nem kívánnak,

TÁVIRAT.

A h.-bösszörményi kormánypart erőszakoskodásai.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

A h.-bösszörményi képviselő választást hirhedt té akarják tenni a kormánypart, a Dégenfeld Pál gróf kortesei. Mert felháborító és megdöbbentő az a távirati értesítés, mely délelőtt érkezett szerkesztőségünkbe, amely törvényen kívüli elvadult állapotokat jelent Hajdu-Bösszörményből. Dégenfeld József főispánnak felhívjuk különösen e táviratra a figyelmét, a hallatlan, a felháborító esetről ugyis Széll Kálmán belügyminiszternek is tudomást kell venni, a főispán műve az, hogy Hajdu-Bösszörményben annyira elvadultak az állapotok, hogy most egész nyíltan erőszakosan tapodják a választási törvényt és az életét is fenyegetik a független választóknak. Ime a megdöbbentő értesítés:

„Dr. U. Szabó Lajos, városi tiszt ügyész. Csatári Gábor, Fehér Imre kormányparti társaival éjjel 12 órakor, az utcán Nagy András párthívünket botokkal agyba-fejbe verték. Fejét három helyen beszakították.

Itatás, erőszakoskodás rémséges!

Rózsa Sándort is összeverték! És ez nem Ázsia közepén, hanem a színmagyar Hajdu-vármegyében történik, a törvény, jog és igazság hirdető korszakában, a Széll Kálmán miniszterelnöksége és a Dégenfeld József főispánsága alatt. Főispáni ur nem érez ön némi lelkipurdalást? Hisz ön a református egyháznak főgondnoka is, tehát a tiz parancsolatról is fogalommal kell birnia.

A debreczeni Torna-egylet az 1898—1899. években,

Ép, erős testben az egészséges lélek, régi mondás, de igaz is. A debreczeni tornaegylet is az izmok fejlesztésének a derek sportját műveli. Derek debreczeni atletáink sikereiről a debreczeni tornaegyletnek az 1898—1901. években kifejtett működéséről könyvecske jelent meg, dr. Horvay Róbert egyleti titkár állította össze. Érdekesebb adataiból kiemeljük a következő részleteket. Az egyleti tagok létszáma 96 rendes és 7 pártoló tag. A tornázók lelkesen látogatják az órákat. Több házi versenyt tartottak a magyar Athletikai club nemzetközi versenyén Budapesten Kerekes Zoltán egyleti tag a súlydobásával a nemzetközi bajnokság II. díját, nagy ezüst érmet nyert. A vívást előbb Nagy Kálmán, majd ifj. Benedek Sándor vívómester tanítják. A labdarugást, a keréparózást is sikeresen fejleszti az egylet, mely ez évek alatt évek óta nyomasztó adósságaitól is szabadította magát. A füzetben közölve vannak „A Debreczeni Tornaegylet alapszabályai” is.

A moszkvai

„Popoff” és „Karavan” tea behozatali társaságok idei termései teái már beérkeztek, s a legfinomabb minőségben kaphatók: Kontsek Geza fűszer- és csemege kereskedésében Debreczen, Kossuth-utca.

Svéd torna órákra

jelentkezni lehet dr. Szász Adolfnál, Szechenyi-utca 1. sz., I. em. délelőtt 9-12-ig, délután 3-5-ig. Rosszul fejlett, verszegény, rossz tartású gyermekeknek ajánlatos a svéd torna.

Kortés-nóták.

Győrben két jelölt áll egymással szemben, az egyik Szavay Gyula iparkamarai titkár, az ismert költő, a másik Hilbert Károly sertéskereskedő, akinek udvari poétái a következő sorozatokban g önyörködtetik egymást:

A Szavay párt kortesei így zengedeznek:

Hilbert lenne követünk,
követünk, követünk.
Erre mi csak nevetünk,
nevetünk, nevetünk,
Én a pénzet, a potyáját megvetem.
Szavay a követem.

Győrvárosi szállásokban,
Igen nagy az öröm mostan;
A sertések fejedelmét
Képviselőnek jelölték.

Máshol hiába kerestek,
A szállásban most meglették,
S most az egész sertéstabor
Egy végtelen örömmámor.

A Hilbert-párt erre így kontrázik:

A kormánypárt talak esett,
Mikor választott jelöltet.
Szavay nem annak való;
De ha ló nincs, számár is jó,
Be is bizonyult.

Mert, akinek szíve nem jó,
Nem képviselőnek való.

Maradjon csak ő itt Győrbe,
Vigyék őt ki legelsőbb
Az új temetőbe.

Veszprémben a volt képviselő, Szabó Imre ellen a következő verset hozták kelendő forgalomba:

Szabó Imre hattyudala.

A faluban a legárvább én vagyok,
Engem még a Rosenthal is elhagyott.
Magyar János künn nyugszik a temetőn,
Csak Rédey borul reám szeretőn.

Ha meghalok tudom, hogy eltemetnek,
„Jó barátim” de hamar elfelednek
Hallom is a bucsuztató éneket: ;
„Kotródj” innen, jól laktunk már teveled!”

A nagyvázsonyi kerületben, ahol Óváry Ferenc a Balontoni Halászati Részvénytársaság elnöke az egyik jelölt, a következő kortésnóta járja:

Száz halász egy sorba
Jutott a nyomorba
Óbele juttatta, őket koldusbotra,
Drága lett a Garda.

Száz garda egy sorba
Jutott a hálóba,
Óbele megfogta,
Hordóba szózatta
És maga fölfalta.*

A kölesdi kerület volt képviselője, Pichler Győző szónoklatai közben rendszeren a jobb lábát rezegteti, lévén neki nem két bal-lába. Ezért a Bernrider-féle (Pichlerék szerint: „Pernahajder”) ellenpárt következő nótát szerkesztette ki róla:

Gyere pajtás választásra,
Az eszedet ne bízd másra,
Nem divatos már a vikler,
Nem kell senkinek a Pichler.
Éljen Bernrider!

Akinek a lába rezeg,
Az nem egészséges gyerek,
Az éljen, ki nem hiányos,
Éljen a Bernrider János.
Éljen Bernrider!

A kézdi kerületben a derek Molnár Józsiásról, a t. Ház sok vidámságot okozott Józsiásáról irigyei ezt a verset költötték:

Volt nekünk követünk,
Józsiás volt neve.
Mindent jól megígért,
De semmit sem teve.
Ha beszélt Józsiás:
A t. Ház neveté,
Mert a beszédének
Se farka, se füle.—

Nem jó reá bizni
Kecskére káposztát,
Molnárra se bizza
A gazda a buzát.
Józsiás a molnár
Csak a vám után jár,
Egyszer ígér lisztet,
De mindig vámot vár.

Pázmádon a néppárt jelöltjéről nótaszóban mondanak el ilyen diszkrét dolgokat:

A Horváthnak nincs nadrágja,
Betette a zalogházba.
Azért akar követ lenni,

* Óváry Ferenc neve ez előtt t. i. Obele volt.

Hogy nadrágot tudjon venni.
Éljen Tallián!

De talán ezzel azután elég is lesz őt esztendőre. Amint látjuk, ma is, mint az előtti választások alkalmával legtöbb a gunyoros, az egymás jelöltjét ócsárló verszet, ami most, a tiszta választások korszakában is valószínűleg alkalmat fog adni némi folytonossági hiányok előidézésére. Ezeket a csu-folódó verseket a választások után különben nem veszi senki komolyan az izgalnak elmúltával, bár nem lehet tagadni, hogy nem egyszer egy-egy kortesvers volt az oka egy-egy jelölt bukásának. Hát azután mi lesz a kortesvers író poétákkal? Őt évi hallgatásra lesznek kényszerítve, ami nem kis dolog, egy poétának, különösen füzapoétának. Kobzukat belepí a pókháló s ők valószínűleg rendes polgári foglalkozásra adják magukat. Őt év multán újabb alkalmi költők születnek, mert ez a faj kiirthatatlan.

Rózsa Bandi, az aradi Rigó Jancsi.

(Az aradi primás és a német mágnásasszony szerelmi regénye.)

Az aradi cigánysoron nagy a szenzáció. Egyikük, a ki velük egy sorban kezelte a vonót, megtalálta a maga szerencsésjét. Czigánykörökben ez az esemény képezi az egyedüli beszéd tárgyát és e mellett eltörpülnek a választási mozgalmak összes szenzációi.

Néhány napja, hogy hazajöttek Aradra a Rózsa Bandi és Nagy Karcsi bandájának a cigányjai. Dismagyarban, kaczkiás Zrinnyiben és daliás kucsában menek ki a fekete legények a tavasszal Ausztriába és a minap elegáns szabású frakkban lak-topánkában, masszív arany ékszerekkel tértek vissza Aradra. Ragyog az arca valamennyinek, fehér fogsorok állandóan kilátszik a folyton nevető ajkak mögül, csak néha szántja át egy-egy redő a fekete fiuk jól táplált arcát; ezek a redők szoros okozati összefüggésben vannak a banda primásával és éltető lelkevel, a gvallérból cigányynya vodlett Rózsa Bandival.

— Jó volna minden, csak a Bandi itt volna velünk! — sóhajtik a cigányok.

A Bandi oda van! Bizony megtalálta a szerencsésjét. Német grófnének lesz az ura és ezután csak elvétve hegedül. Ekkor se pénzért, csak a szőke grófné egy-egy csókjáért.

A Bandi regényes és érdekes történetével ekként számolhatunk be:

Rózsa Bandi litterátus családból származik. Atyja Rózsaági Antal tanár volt Aradon. Az irodalomban is elég hanzatos nevet vívott ki magának. Szintugy atyja, aki még ma is itt él Aradon. Hajnalka néven írta meg csinos dolgait.

Ilyen belletrista szülőktől származott Rózsa Bandi. Bandin erőt vett az irodalom utáni vágy. Újságíró volt itt Aradon. Majd bohém lelke az adóhivatal komor rácsai mögé vitte, a hol természetesen nem volt maradása. Aztán a biztosítási lukratív természetű, de éppenséggel nem poétikus ágazatával, az életbiztosítással ismerkedett meg. A kötvények és polizzák egyforma rovataiban azonban nem találta meg azt az ideált a melyet régóta keresett.

Rózsa Bandi mintája az igazi férfiszépségnek. Erős, hatalmas, szinte herculeszi ember. Legújabb divat után készült ruhája rendkívül díszítgváltan simul erős izmaihoz. Szóval elegáns ur ő világi-értelem-

ben. Villogó, gyújtó fekete szemek dúsan fekete szemöldök övezi körül. Göndör, fekete haj kölcsönöz a fejnek érdekességet.

Rózsa Bandi ezzel a rendkívül előnyös ekszteriőrrel, utóbb már nem tudott mihez fogni. Végre egy ötlete támadt. Felutazott Budapestre s csakhamar egy budapesti kávéházban a következő plakát hirdette Bandi új foglalkozását

Rózsa Bandi
az urból lett czipányprimás
és bandája
ma és mindennap
itt hangversenyez

Bandi tehát, aki épp oly jól és kifogástalanul kezelte a vonót, mint a magyar. franczla, német és és legyezőnyelvet. primás lett.

A budapesti közönség csapatonstul tudta a szép primáshoz. Rengeteg pénzt szerzett össze.

Egy aradi ügyvéd egyszer meglátogatta abban a kávéházban, a hol játszott. Rózsa Bandi, ekkor azt kérdezte az ügyvédtől, hogy nem dehonesztáló-e a mai foglalkozása. Az ügyvéd megnyugtatta, hogy tisztességes keresetmódot nem lehet elítélni. De aztán egyet fordult a világ és a budapesti közönség izlése s Rózsa Bandi azon vette észre magát, hogy már alaposan lejárt a magát. Mint minden, a mit nagy hühöval kapnak fel.

Hazajött Aradra és Nagy Károlylyal állítottak össze itt bandát. Néhány hangversenyt adtak, aztán csináltattak maguknak diszmagyart és kimentek a tavasszal az osztrák fürdőkre, ahonnan szerződéssel kinnáltak őket. Előbb Marienbadban játszottak, onnan Franzensbadba mentek. Itt aratta legszébb sikereit Rózsa Bandi. Izabella főhercegnő főúri kísérettel egy héten keresztül minden nap végig hallgatta Rózsa Bandi kesergő magyar nótáit s szépen jutalmazta a fess primást. Karlsbad következett ezután, majd Baden-Baden. Mindenütt egy pár hétig játszottak s szép pénzt kerestek.

Baden-Badenban a kurszalomban játszóttak. Egy előkelő, dúsgazdag, de már nem éppen fiatal s mindenekelelt szöke hölgy volt Bandi mindennapos hallgatója.

A szöke hölgyről kiderült, hogy egy augsburgi mágnásné, egy grófnak az özvegye.

Bandit mindenütt körülrajongták a fűdöző hölgyvendégek. Az augsburgi grófnőnek is nagyon megtetszett a daliás primás. Természetes, hogy kettőjük között regényes szerelmi viszony fejlődött ki.

A banda Németországból kapott meghívást. Ki is mentek s első város München volt. Az augsburgi grófnő mindenütt a Rózsa Bandival tartott s már közös háztartáson éltek. Münchenből aztán végigjárták a nevezetesebb német városokat. Utolsó volt Lipcse. Itt a grófnő kategorice kijelentette:

Der Bandi geht nicht weiter!

Bandi nem is ment tovább. Ott maradt a szöke grófnő oldalán és nyugalomba helyezte a hegedűt. Szépen elbucuzott a banda tagjaitól és minden aradi ismerősének üdvözlését küldte.

Nemsokára oltárhoz vezeti a német grófnőt s azután csak hebe-hóba veszi majd kezébe a hegedűt, a melyen megszerezte magának szöke kis tubiczáját.

A banda muzsikusi pedig, kiket a boldog vőlegény faképnél hagyott, hazamentek Aradra és itt busan mondogatják:

— Bandi nélkül semmire sem megyünk!

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Erockmann-Chatriantól.)

Fordította: Ifjabb Mórincz Pál. 50.

Zimmer elképedt, ami érhető is, mivel idáig sehonnét sem kapott még semmit, sem hazulról, sem másfelől nem is várt semmit. Mindamellet átvette a csomagot, mit is kibontván, a csomagban egy dobozt talált, a dobozban pedig a becsületrend keresztje ragyogott. Elsápadt, könybe borult a szeme és nagy megindulásában odaült a karfához, de, aztán kiegyenesedett és hatalmas hangján nagyot kurjantott.

— Éljen a császár!

Ezt a kiáltást még a harmadik teremben is meghallották, mert úgy zengett a szava, mint a templomi ének.

A kocsi-mester derülten szemlélte a tüzért.

— Nohát meg vagyunk elégedve, kérdé?

— Ujjé! De még mennyire kocsi-mester ur. Még csak egy hiányzik.

— Na mi az?

— A kimenő czédula, hogy egyet fordulhassunk a városban.

— Azzal már nem szolgálhatok, hanem Tardieu urat, a főtörzsorvos urat megkérheti.

És kaczagva köszönt el tőlünk. Epp a látogatási idő volt, így hát karöltve lépkedtünk a törzsorvos ur szobája felé. A szürke fejű öreg méltóságteljesen hallgatta a kérésünket, mert hallotta az iménti zengő kurjantást is.

— Éljen a császár!

— No micsoda Pálfordulás van ma? kérdé az orvosfőnök.

Zimmer csak a keresztet mutatta.

— Bocsanatot törzsorvos ur, de igazán, mintha megbüvöltek volna.

— Elhiszem, szolt Tardieu ur, e szorint hát egy kimenő czédulát kérne?

— Igen! Még ha lehetséges, a pajtasom a Bertha József részére is.

A sebéss még a mult este rendbe hagyta a sebeimet. Így az öreg ur nem tett elfenvetést, hanem jegyzőkönyvét előhúván, azonnal megirt két engedélyt. Mint két király, oly büszkén lépkedtünk lefelé a lépcsőn. Zimmer a keresztjével büszkélkedett, én meg a levelemre gondoltam.

A nagy folyosón elébünk állott a kulesár.

— No, no! Hová olyan sebtibe föl-dik?

Zimmer felmutatta a czéduláinkat. Mi-re kiengedett bennünket. Micsoda boldogan szivtuk a szabad levegőt. Egy órszem megmutatta hol a posta, itt kiváltottam a száz frankot. Kissé elkörmolyodva értük el a hallei kaput, mely balra, mintegy két puska-lövés távolságban fekszik egy hosszú hárs-sétánynak a végén. A lipcsei külvárosokat ugyanis ódon sáncok környékezik és minden külváros ilyen hársfasor választ el a bástya művektől, magát Lipcset is körülültették ilyen hársfákkal. És a sáncok mind mind régi alkotások már. Bemohosodott kőbástyák, én legalább az időben így láttam e várműveket, azonban 1813 óta javíthattak rajta a németek.

Tanulságos napot éltünk át. A kórházban a sok sebesült, a sok halott látása elszibbasztotta az érzeinket. Közömbös nembánomságba sülyedtünk.

De kint mihamar megváltoztak a nézeteink. Vaiósággal megigézett a város, mikor a nagy hallei utcán elindultunk. A kereskedő város tevékeny élete nyilvánult meg lépten-nyomon. Előttünk állott az ódon város. A raktárak, az árukkal teletömött boltozatos csarnokok. Az ósdi, esernyőként le-hajló fedelek. Az erős, alacsony, csomagokkal megterhelt szállító-kocsik. Én még ilyes-mit sohasem láttam. Elmondám is magamban: — Lásd ilyen a kereskedelmi város, a sok ügyes, kitanult ember csak úgy sűrű-forog benne. A mindennapi kenyér mellett a jólétért, a gazdagságért is nagyban pe-zseg a küzdelem. Mindenik előbbre törek-szik, de nem a mások megkárosítása árán, hanem saját tapasztalataival, megfeszített munkálkodásával. És csakhogy családja jólétét növelje, éjjel mint nappal küzd, törek-szik, terveket. Ezen az uton érvényesülnek aztán a találmányok, a felfedezők is. Ez a béke valódi boldogsága egy nagy háboru iszonyúságai között is.

Szánalom volt nézni a sok kijáró sebesültet. Az egyiknek a karját kötötték fel. A másik az összeforrott, benuult lábát von-szolta. Mankóra támaszkodott a másik.

Mintegy alvajáró követtem Zimmer bá-rátomat, aki minden utcában tájékozódott. Gyakorta felkiáltással figyelmeztetett;

— Ez itt a szent-Miklós templom! Ez a nagy épület az egyetem. Ez meg itt a tanácsház.

Jól kiistuerte magát. Mert már 1807-ben is megfordult Lipcsében, mielőtt a fried-landi csatát megvitták. És mintha mámoros lett volna, úgy beszélt.

— Mintha csak otthon volnának Met-ben, Straszburchban, vagy a franczia föld más részében, itt oly előzékenyek, oly barátságosak irántunk az emberek. Emlékezem, az 1806-ik évi hadjárat után valóságossal ünnepeelve fogadták a csapatainkat. A pol-gárok csakugy fogdostak bennünket. Minden család torkig vendégelt három-négy katonát. Még bálakat is rendeztek a tisztjeitünk-re. A „jénai hősök” így tiszteltek bennünket. El sem képzelheted azt a nagy szeretetet. Különb most is lépünk be bárhova is, mindenütt mint jóltevőt, akként fogadják a franczia katonát. Hisz jóltevők is voltunk mindig, a választó fejedemet mi nevezük ki Szászország királyává, azt a nagy darab lengyelföldet is a mi kegyelmünk-ből kapták.

Most Zimmer hirtelen visszahőköl egy kis, alacsony ajtó láttára.

— Hó! Megállj! Hisz ez meg az arany bárány sörösarnok kapuja. A főbejárat a másik utcára nyílik, de bemehetünk itt is. Gyere hát czimborám.

Követtem. Felboltozott s folyosósszerű uton haladtunk egy kis ideig. Öreg, ódon udvarba jutottunk ki, minden oldalon ma-gas épület emelkedett. A jobboldali részen esett a sörfőző és a sör kimérés. Itten va-lami teremben koczogott, csörgött a pohár, az ónozott söröskanta. Ez a rész a Tilly-utcára nyílt. A levegő a friss márcziusi sör kellemes illatától dagadozott. Zimmer-nek megrogygyant az areza az örömtől. Szolt:

— Egykor, de szivesen jártunk ide. A hosszú Ferré káplár, a baloldali lövegtől. A vaskos Roussillon meg én. Józsikám, de örü-lök, csak hogy még egyszer viszont láthat-tam ezt a helyet. Hat esztendeje jártam erre. Azóta sok minden megváltozott, a sze-gény Roussillon Szmolenszk alatt porladozik, a hosszú Ferré pedig otthon a falujában, Toul faluban tétlenkedik. Szegény czimborá! Vagram alatt ellőtték a hallabát. Ha egy-szer elgondolkozik az ember, de sok min-den is az eszébe jut.

Folyt. köv.

Lovag Chylinszki György fényképész műterme Piacz-u. 41. Ujjonnan felszerelve a legkülönbözőbb felvételekre és nagyításokra.

26 krajczár 1 liter újkerti bor.

A Markus Jenő „Dreher-féle” sör és bor csarnokában igen olcsó választékos étlap az utcai helyiségben, vasárnap este katonazene. Szabad bemenet.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedrő” használatával. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben Tóth Béla gyógyszerárban, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Czirok szakált bármily mennyiségben a legmagasabb árban veszek. Czim a kiadóhivatalban

Ebesi ártézi viz a legjobb legégszegesebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Fő raktár: Piacz-u. 7. sz.

Czimbalmokat és iskola vagy kiját-szott hegedűket bámulatos olcsó árban beszerezhető. Iskola hegedű legfinomabb 8 kor. vonóval együtt. — Czimbalom részlet-fizetésre és kitűnő hurokat is tartok. Tóth János műhangszer készítő főtér 41. kapu alatt

Eladó 150 koesi rakomány hántott száraz ugynevezett varga fa. Igen ajánlható a kiskereskedőknek és a nagyobb magán fogyasztóknak. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Eladó új és használt hordók. Bővebb felvilágosítás a vénkerti I. járás csőszénél nyerhető.

Fényes Mór Debreczen

uri szabó

Piacz, megyeház épület.

Angol Modellek.

Hazai, angol és francia Divatszövetek raktára.

Őszi és téli idényre

bámulatos szép

LEGUJABB és

LEGMODERNEBB szövetek érkeztek,

amelyek megrendeléseknél precise az utolsó angol divatlapok szerint dolgoztatnak fel.

Miután az utazás megszűnt, főtörekvésem lesz a helybeli urakat arról meggyőzni, hogy mindent elkövettem arra nézve, hogy egy a szabásban, mint a szövetekben még a legmesszebb menő ízlést is teljesen kitudom elégíteni.

Szöveimet bárki is, minden kötelezettség nélkül nálam megtekintheti.

Méltóztassék erről meggyőződést szerezni s engem nagybecsű rendeléseikkel megtisztelni.

Fényes Mór Debreczen,

uri szabó

Piacz, megyeház épület.

Süket ön ?

Uj találmányunkkal a sükettség és nehéz hallás minden neme gyógyítható: süketen szülöttek gyógyíthatatlanok. Fülzugas azonnal megszűnik. Irjátok le eseteteket? Díjmentes megvizsgálás és felvilágosítás. Mindenki csekély költségből otthon gyógyíthatja magát. Internationale Ohrenheilstalt, 596 La Salle Ave., Chicago, Ill.

Látványosság !!

Megnyilt a

Keleti áruház

Piacz-utca 19. — (Ranunkel ház.)

Nagy raktár valódi perzsa és smyrna szőnyegekkel.

Különlegességek keleti arany himzéseken. Remek török himzésű párnák drbként 3 frtért csak míg a készlet tart.

Közvetlen behozatal.

Uj női

és gyermek kalap divatterem.

Van szerencsém a t. hölgyek szives tudomására juttatni, hogy a helybeli piacon **Fő-utca 42 sz.** (Biederman palota I. em.)

női és gyermekkalap divattermet nyitottam.

Tanulmányaimat a külföld legelőkelőbb forrásából merítettem, modeljeimet Páris és Bécs elsőrangú helyein szereztem be, úgy hogy a legmagasabb igényeket kielégíthetni képes vagyok.

Mintakalapokat kívánatra házhoz is szállítok.

Magamat nagybecsű kegyeibe ajánlva, vagyok

mély tisztelettel

PROPPER ILONA

Fő-utca 42 sz. Biedermann palota I. em.

ŐSZI

öltönyök tisztítása

kifogástalanul

Hrabéczy Antal

kelmefestő és vegytisztító intézetében eszközöltetik.

DEBRECZEN

Széchenyi-utca 42-ik sz.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.